

Πειραιάς, 17 Φεβρουαρίου 2022

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Ο «γρίφος» του ευρωπληθωρισμού και η τρέχουσα κατάσταση στην ΕΕ

Το **Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιώς** επισημαίνει πως ο αυξανόμενος πληθωρισμός δημιουργεί αυξανόμενες ανησυχίες για τον αντίκτυπό του στην αγοραστική δύναμη των καταναλωτών και τον κίνδυνο υπονόμευσης της τρέχουσας ανάκαμψης. Βασικοί παράγοντες, που διέπουν τις αυξήσεις των τιμών, περιλαμβάνουν το αυξημένο κόστος της ενέργειας και των εμπορευμάτων, τη διαταραχή της αλυσίδας εφοδιασμού, την αύξηση της ζήτησης λόγω της ανάκαμψης και τις ελλείψεις στην αγορά. Οι έμποροι λιανικής και χονδρικής, καθώς και οι επιχειρήσεις μεταποίησης, πλήττονται από τις συνεχιζόμενες αυξήσεις του κόστους τους. Αντιμετωπίζουν επίσης απαιτήσεις από τους προμηθευτές τους με σημαντικές αυξήσεις τιμών συχνά πέρα από την αύξηση του κόστους πρώτων υλών των προμηθευτών. Ο κλάδος που απορροφά μέρος των αυξήσεων, για να εξασφαλίσει ανταγωνιστικές τιμές στους καταναλωτές, είναι το εμπόριο, με αποτέλεσμα οι αυξήσεις των τιμών να είναι, κατά μέσο όρο, χαμηλότερες από την άνοδο των τιμών των βασικών προϊόντων. Ωστόσο, τα χαμηλά περιθώρια κέρδους των επιχειρήσεων σημαίνουν ότι τα περιθώρια, για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα, είναι περιορισμένα.

Η **EuroCommerce**, αναφορικά με τη τρέχουσα κατάσταση σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, μετά και το έκτακτο διαδικτυακό ΔΣ της 16ης Φεβρουαρίου, επισημαίνει:

- **Παρακολούθηση** του αυξημένου ενεργειακού κόστους. Εάν το ενεργειακό κόστος υπερβεί ένα κρίσιμο όριο, οι εταιρείες θα αντιμετωπίσουν σοβαρές δυσκολίες.
- **Διατήρηση** μιας ισχυρής ανταγωνιστικής ενιαίας αγοράς ως κλειδί για την ανάκαμψη της Ευρώπης. Ο ισχυρός ανταγωνισμός στην Ευρώπη και η αποτελεσματική επιβολή της νομοθεσίας από τις ευρωπαϊκές και εθνικές αρχές ανταγωνισμού είναι η καλύτερη εγγύηση για προσιτές τιμές για τους καταναλωτές, την επιλογή και την καινοτομία. Αυτά τα στοιχεία είναι κεντρικά για τη συνολική ευημερία των καταναλωτών και θα πρέπει να παραμείνουν βασικά και κεντρικά για την τρέχουσα διαδικασία αναθεώρησης του ανταγωνισμού.
- **Εξέταση** στα περιττά μέτρα εμπορικής άμυνας που αυξάνουν τις τιμές της ΕΕ για προϊόντα όπου δεν υπάρχει επαρκής προσφορά από παραγωγούς της ΕΕ και επιδιώκει να αμφισβητήσει, όπου χρειάζεται, μέτρα ελέγχου των εξαγωγών που δεν είναι συμβατά με τους κανόνες του ΠΟΕ, οι οποίοι οδηγούν σε τεχνητά υψηλές τιμές για ορισμένα εμπορεύματα ή άλλες βασικές εισροές στη βιομηχανία της ΕΕ.
- **Παρέμβαση** στη διαδικασία καθορισμού των τιμών των τροφίμων, όχι πέρα από τους υφιστάμενους μηχανισμούς που έχουν θεσπιστεί στο πλαίσιο της ΕΕ. Οι περιορισμοί του ανταγωνισμού για αύξηση των τιμών κινδυνεύουν να ενισχύσουν περαιτέρω τη διαπραγματευτική δύναμη των ήδη πολύ κερδοφόρων μεγάλων κατασκευαστών σε βάρος των καταναλωτών.

- **Λήψη μέτρων** κατά του κατακερματισμού της αγοράς από μεγάλες μάρκες (εδαφικοί περιορισμοί προσφοράς ή «TSC») που κοστίζουν στους καταναλωτές 14 δις ευρώ ετησίως.
- **Εντοπισμός** και μέτρα κατά των αθέμιτων πρακτικών του κλάδου (UIPs), όπως αδικαιολόγητες αυξήσεις τιμών, περιορισμοί προσφοράς ή στάσεις παράδοσης, με αποτέλεσμα υψηλότερες τιμές και λιγότερες επιλογές για τους καταναλωτές.
- **Ενθάρρυνση** πρωτοβουλιών ορθής πρακτικής για την επιβράβευση των επενδύσεων από γεωργούς και μεταποιητές σε υψηλότερη ποιότητα ή αξιοποίηση, όπως η καλή διαβίωση των ζώων, βιολογικά, φιλικά προς το περιβάλλον ή προϊόντα υψηλότερης προστιθέμενης αξίας.
- **Αποφυγή** νέων επαχθών δημοσιονομικών ή ρυθμιστικών πρωτοβουλιών που αυξάνουν το διοικητικό κόστος για τον κλάδο λιανικής και χονδρικής ή φορολογικά μέτρα που απευθύνονται στους καταναλωτές και θα επιβραδύνουν την κατανάλωση.

Ο πληθωρισμός στην Ευρώπη βρίσκεται σήμερα στο υψηλότερο επίπεδο από το 1997. Ο ετήσιος πληθωρισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν 5,3% τον Δεκέμβριο του 2021, από 4,4%. Ένα χρόνο νωρίτερα, το ποσοστό ήταν 0,2%. Ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού στην Ευρωζώνη ήταν 5,1% τον Δεκέμβριο του 2021, από 4,1% τον Οκτώβριο. Ένα χρόνο νωρίτερα, το ποσοστό ήταν -0,3%. Ο ΟΟΣΑ αναμένει ότι ο τρέχων πληθωρισμός θα φτάσει στο ανώτατο όριο τον χειμώνα του 2022 και, στη συνέχεια, θα επιβραδυνθεί σε περίπου 3% έως το 2023. Βασικοί παράγοντες που τροφοδοτούν τον πληθωρισμό περιλαμβάνουν το ενεργειακό κόστος, το κόστος των πρώτων υλών και ακολουθούν οι τιμές των υπηρεσιών και των βιομηχανικών αγαθών. Η μεγαλύτερη συμβολή στον ετήσιο ρυθμό πληθωρισμού της ζώνης του ευρώ ήταν από την ενέργεια (+2,57 ποσοστιαίες μονάδες), ακολουθούμενη από τις υπηρεσίες (+1,16), μη ενεργειακά βιομηχανικά αγαθά (+0,64) και τρόφιμα, αλκοόλ και καπνός (+0,49). Οι αυξήσεις των τιμών στα γεωργικά προϊόντα είναι ιδιαίτερα υψηλές. Ο δείκτης τιμών των τροφίμων του FAO για το 2021 ήταν 28% υψηλότερος σε ετήσια βάση από το 2020. Οι υψηλότερες αυξήσεις παρατηρούνται στα φυτικά έλαια, τη ζάχαρη και τα δημητριακά.

Ταυτόχρονα η παγκόσμια ανάκαμψη συνεχίζεται, με τον κόσμο να αντιμετωπίζει καλύτερα την πανδημία από ό,τι στο παρελθόν, και οι νομισματικές και δημοσιονομικές πολιτικές αναμένεται να παραμείνουν γενικά υποστηρικτικές καθ' όλη τη διάρκεια του 2022, αλλά υπάρχουν σημάδια πίεσης στις κεντρικές τράπεζες να αυξήσουν τα επιτόκια. Η αυξημένη ζήτηση μπορεί να συμβάλει σε υψηλότερες τιμές. Ωστόσο, ο αυξανόμενος πληθωρισμός και οι τιμές των εμπορευμάτων, οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και οι διαταραχές στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, επηρεάζουν αρνητικά τις αλυσίδες εφοδιασμού στην Ευρώπη, τόσο για τρόφιμα, όσο και για μη εδωδιμα προϊόντα μέσω υψηλότερων τιμών. **Συγκεκριμένα:**

- Μετά από ανάκαμψη 5,6% το 2021, η παγκόσμια ανάπτυξη αναμένεται να συνεχιστεί στο 4,5% το 2022, μετριασμένη στο 3,2% το 2023. Η ανάπτυξη ποικίλλει παγκοσμίως, με την ανάπτυξη της Ευρωζώνης να είναι 5,2% το 2021 και να αναμένεται πιο αργή στο 4,3% το 2022 και 2,5% το 2023.
- Η ανάπτυξη παραμένει ευάλωτη λόγω των εκτεταμένων συνεπειών και της παρατεταμένης αβεβαιότητας από την πανδημία COVID-19.
- Το λιανικό και χονδρικό εμπόριο μπορεί να λειτουργήσει ως μοχλός ανάκαμψης, αλλά είναι επίσης ευάλωτο στις πτώσεις της ζήτησης και θα μπορούσε να επηρεαστεί αρνητικά από μια σημαντική επιβράδυνση της πρόβλεψης ανάπτυξης της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών το 2022.

Οι έμποροι χονδρικής και λιανικής στην ΕΕ απορροφούν μέρος των αυξήσεων του κόστους τους για να εξασφαλίσουν ανταγωνιστικές τιμές στους καταναλωτές. Σύμφωνα με τη Eurostat ο υψηλός πληθωρισμός γίνεται αισθητός περισσότερο στα **96,5 εκατ. Ευρωπαίους** που ζουν στο όριο της φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς ο αντίκτυπος είναι μεγαλύτερος σε φθηνότερα προϊόντα και προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας. Οι αυξήσεις των τιμών καταναλωτή ήταν κατά μέσο όρο χαμηλότερες από τις αυξήσεις των τιμών βασικών προϊόντων. Οι διανομείς διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο ως το βασικό μέρος της αλυσίδας εφοδιασμού που αντιμετωπίζει ο καταναλωτής και διασφαλίζουν ότι οι καταναλωτές έχουν ευρεία επιλογή ποιοτικών προϊόντων σε προσιτές τιμές. Ο ισχυρός ανταγωνισμός στη λιανική σημαίνει ότι οι έμποροι δεν έχουν άλλη επιλογή από το να απορροφήσουν μέρος των αυξήσεων των τιμών και να μεταφέρουν τα οφέλη στους καταναλωτές, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα, αλλά αυτό επηρεάζει τα ήδη περιορισμένα περιθώρια κέρδους τους έως 3% στον τομέα πώλησης τροφίμων.

Το χονδρικό και λιανικό εμπόριο αντιμετωπίζει πρόσθετες πιέσεις στις τιμές, ως άμεση συνέπεια της πανδημίας, ενώ οι άλλες συνδέονται με αυξημένη ρυθμιστική πίεση, κατακερματισμό της αγοράς ή υπερβολικές απαιτήσεις τιμών από παγκόσμιους κατασκευαστές. Συγκεκριμένα:

- **Οι πληθωριστικές πιέσεις** στον τομέα του λιανικού εμπορίου προστίθενται από το σημαντικό ρυθμιστικό κόστος που επιβαρύνει τις επιχειρήσεις, ακόμα και εκείνων που συνδέονται με τη πανδημία.
- **Το οικοσύστημα του εμπορίου** βασίζεται σε μια ενιαία αγορά που λειτουργεί σωστά για να παρέχει στους πελάτες προϊόντα υψηλής ποιότητας σε ανταγωνιστικές τιμές. Η ανατροπή μιας αυξανόμενης τάσης νέων εθνικών φραγμών και η αντιμετώπιση του κατακερματισμού της αγοράς, που επιβάλλεται από τους παγκόσμιους κατασκευαστές εμπορικών σημάτων, μέσω εδαφικών περιορισμών προσφοράς, που κοστίζουν στους καταναλωτές της Ευρώπης περισσότερο από 14 δις ευρώ ετησίως, θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα για τη δράση της ΕΕ.
- **Οι μεγαλύτεροι προμηθευτές** στη βιομηχανία καταναλωτικών αγαθών και προϊόντων που είναι «**must-have**» έχουν χρησιμοποιήσει την ισχυρή τους θέση στην αγορά για να απαιτήσουν αυξήσεις τιμών πολύ πάνω από το αυξανόμενο κόστος των εισροών τους. Η ισορροπία δυνάμεων στην αλυσίδα εφοδιασμού πολυεθνικών επώνυμων προϊόντων καθιστά δύσκολο να αντισταθούν σε τέτοιες αδικαιολόγητες και πληθωριστικές απαιτήσεις τιμών για

τους εθνικούς εμπόρους λιανικής και χονδρικής. Πολλές από αυτές τις απαιτήσεις δεν βασίζονται σε αυξημένο κόστος, αντίθετα, η αναφορά στον γενικό πληθωρισμό χρησιμοποιείται ως επιχείρημα για τη βελτίωση των περιθωρίων κέρδους προς το συμφέρον των κατασκευαστών και σε βάρος των εμπόρων και των καταναλωτών.

Σύσφιξη της νομισματικής πολιτικής με ισορροπημένο τρόπο, προτείνει, ο Πολ Κρούγκμαν, υποστηρίζοντας πως δεν υπάρχει κάποια κρίση όσον αφορά στον πληθωρισμό με βάση τους μακροπρόθεσμους δείκτες. **«Δεν υπάρχει λόγος πανικού όσον αφορά στο τρέχον επίπεδο του πληθωρισμού»**, επισήμανε ο νομπελίστας οικονομολόγος, ενώ, αναφορικά με τα μέτρα που απαιτούνται για να αντιμετωπισθεί η κατάσταση, υποστήριξε ότι αυτό **«σίγουρα δεν είναι η θεραπεία σοκ»**. Έσπευσε ωστόσο να τονίσει πως **«παρότι η Fed έχει ακόμα περιθώριο να πραγματοποιήσει μια ομαλή προσγείωση, πρέπει να αρχίσει να το κάνει»**. Ενδεχομένως το ίδιο ακριβώς να ισχύει και για την ΕΚΤ. Πιθανόν, η ευρωπαϊκή πολιτική, με την αργοπορία στις αυξήσεις του βασικού επιτοκίου και τη χαλαρότερη δημοσιονομική πολιτική, να προσφέρει ένα, περισσότερο αναπτυξιακό, οικονομικό περιβάλλον για τα επόμενα δύο χρόνια, αντιμετωπίζοντας όμως εκροές κεφαλαίων.

Ο πρόεδρος του Ε.Β.Ε.Π., Βασίλης Κορκίδης δηλώνει ότι ο πληθωρισμός **δεν είναι ελληνικό φαινόμενο**, αφού, ως βασικές αιτίες των πληθωριστικών πιέσεων είναι οι υψηλές τιμές ενέργειας, η διαταραχή στη διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα και οι ανισορροπίες προσφοράς-ζήτησης παγκοσμίως. Επισημαίνει ότι, παρά τη μεγάλη αναθεώρηση των ετήσιων προβλέψεων της ΕΚΤ, η σημαντική αποκλιμάκωση αναμένεται σε βάθος διετίας. Με επίκεντρο τη **«μάχη» θεωρητικών και πρακτικών ερμηνειών** για τα αίτια και τη διάρκεια του υψηλού πληθωρισμού, σε όλη την Ευρώπη τα νοικοκυριά βιώνουν στην καθημερινότητά τους εισοδηματικές απώλειες από τις ανατιμήσεις σε είδη ευρείας κατανάλωσης, ενώ οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν έλλειψη κεφαλαίου κίνησης και εμπορευμάτων. Ειδικά για την Ελλάδα, τα πρώτα στοιχεία του 2022 από την ΕΛΣΤΑΤ έδειξαν πληθωρισμό 6,2% τον Ιανουάριο και έπεται συνέχεια, με τις αναλυτικές μετρήσεις να εκτιμούν ότι θα ανεβάσουν το δείκτη πιο ψηλά τον Φεβρουάριο. Είναι, χαρακτηριστικό ότι οι τιμές των βιομηχανικών προϊόντων και ειδικά οι χονδρικές τιμές σε συσκευασμένα τρόφιμα, μέσα σε ένα μήνα κατέγραψαν αύξηση 8 ποσοστιαίων μονάδων σε όλη την Ευρώπη. Υπό το πρίσμα της τρέχουσας κατάστασης στην ΕΕ, δύσκολα μπορεί να λυθεί επί του παρόντος ο **«γρίφος του ευρωπαϊκού πληθωρισμού»**.